

Stretnutie ministrov životného prostredia krajín SEI

Na pozvanie rakúskeho ministra pre životné prostredie, mládež a rodinu, Martina Bartensteina, sa v dňoch 26. – 27. septembra 1996 uskutočnilo v rakúskom Grazi stretnutie ministrov životného prostredia členských štátov Stredoeurópskej iniciatívy (SEI).

Stretnutie sa venovalo všeobecnej problematike *“Vplyv rozšírenia EÚ na environmentálnu politiku v strednej Európe”*. Podrobnejšie sa hovorilo o dvoch oblastiach, a to *Životné prostredie a doprava* a *Životné prostredie a energia*.

Na stretnutí sa zúčastnili delegácie z Rakúska, Bieloruska, Bulharska, Chorvátska, ČR, Maďarska, Talianska, Macedónie, Poľska, Rumunska, Slovenska, Slovinska a Ukrajiny. Zastúpené bolo aj Centrum SEI pre informatiku a dokumentáciu, Európska komisia, Európska hospodárska komisia, Regionálne environmentálne centrum (REC) a Európska banka pre obnovu a rozvoj. Na zasadaní sa zúčastnilo aj mnoho expertov.

Rakúsky minister životného prostredia, Martin Bartenstein, vyjadril nádej, že zasadanie ministrov životného prostredia vyústí do konkrétnych odporúčaní, hlavne pokiaľ ide o spoluprácu v oblasti životného prostredia a energetiky a životného prostredia a dopravy.

Timo Makela z Európskej komisie poukázal na to, že prioritou v rámci SEI je ochrana životného prostredia a udržateľný rozvoj. Na základe essenského summitu r. 1994 je aproximácia práva základným predpokladom plnej integrácie krajín SEI do vnútorného trhu. Významným nástrojom na riadenie

a zrýchlenie aproximačného procesu je regionálna a cezhraničná spolupráca, napr. v rámci SEI, ako aj napr. spolupráca v povodí Dunaja a prostredníctvom siete REC. V súvislosti s aproximáciou poskytnete pomoc asociovaným krajinám nový Fond Phare na podporu environmentálnej aproximácie, ktorého začiatkový rozpočet je 10 mil. ECU.

Kay Barlund, riaditeľ oddelenia životného prostredia a ľudských sídel EHK, vo svojom prejave zdôraznil, že EHK môže veľa ponúknuť krajinám SEI nielen pri prechode na trhový ekonomiku, ale môže im poskytnúť i neoceniteľné nástroje, ktoré im pomôžu pri environmentálnej aproximácii s EÚ. Napr. Dohovor o diaľkovom cezhraničnom prenose znečistenia ovzdušia z r. 1979, ku ktorému pristúpilo dodnes 40 strán, sa dodatočne rozšíril o 5 protokolov, ktorých implementácia je dosť úspešná. Ďalšie dohovory EHK práve nadobúdajú platnosť (Espoo) alebo sa o nich rokuje (o účasti verejnosti). Efektívnym nástrojom môžu byť i Posudky environmentálneho výkonu, a to pre posudzovanú krajinu i EÚ v súvislosti s vyhodnotením pokroku dosiahnutého pri aproximácii k EÚ.

Prvý panel, vytvorený z ministrov životného prostredia Bulharska, ČR, Maďarska, Poľska, Rumunska, SR a Slovinska, sa zaoberal aspektmi rozšírenia EÚ v súvislosti s asociovanými krajinami.

V záverečnom zhodnotení diskusie k panelu zdôraznil minister Bartenstein, že aproximačný proces možno porovnať s demokratickou revolúciou r. 1989. Je evidentné, že doteraz sa urobila analýza environ-

mentálnej situácie a legislatíva je len časťou aproximačného procesu. Teraz sa musia určiť priority a časový harmonogram, riešiť problémy presadzovania, vybudovať ďalšie kapacity na úrovni štátov a zintenzívniť bilaterálnu a regionálnu spoluprácu.

Členovia panelu a ďalší účastníci podporili vytvorenie rámca pre výmenu informácií a skúseností v oboch smeroch Východ-Východ a Východ-Západ, a to prostredníctvom REC, aby sa uľahčil aproximačný proces.

Druhý panel, pozostávajúci z vedúcich delegácií Bieloruska, Chorvátska, Talianska, Macedónie a Ukrajiny, skúmal vplyv rozšírenia EÚ na environmentálnu politiku v širšom stredoeurópskom regióne.

Panel dospel k tomu, že na dosiahnutie regionálnych cieľov a úloh je podstatná úzka spolupráca a rôzne formy výmeny informácií. Rozličné formy dohôd o environmentálnych problémoch, či už pod záštitou EHK alebo EÚ, sú významnými nástrojmi, ktoré pozitívne presadzujú štátne administratívne štruktúry a zlepšujú regionálnu environmentálnu politiku. Rakúsko sa ponúklo, že sa so zainteresovanými krajinami podelí o svoje skúsenosti pri prípravách na rokovania o členstve v EÚ.

26. septembra popoludní prebiehalo zasadanie v dvoch paralelných pracovných skupinách, jedna sa zamerala na *Životné prostredie a energiu*, druhá na *Životné prostredie a dopravu*.

Životné prostredie a doprava

Pracovná skupina mala pred sebou podkladový materiál, ktorý stručne uviedol Robert Thaler, riaditeľ sekcie dopravy na rakúskom ministerstve životného prostredia, mládeže a rodiny, ktorý vystupoval ako vedúci skupiny.

Podkladový materiál zdôrazňuje súčasné trendy v sektore dopravy

a opisuje environmentálny rámec v politike udržateľnej dopravy. Uvádza odporúčania v súvislosti s národnými stratégiami a opatreniami.

Diskusia sa zamerala na oblasť životného prostredia a dopravy. Vzhľadom na vysoké riziko pre zdravie a životné prostredie, zapríčinené predpokladaným ďalším zvýšením cestnej dopravy, SEI zdôraznila význam riešenia problémov dopravy v súlade so životným prostredím a žiada, aby sa princíp udržateľnosti urýchlene integroval do národných a medzinárodnej dopravnej politiky ako najvyššia priorita.

SEI zdôraznila, že Konferencia OSN-EHK o doprave a životnom prostredí vo Viedni r. 1997 musí byť dôležitým krokom na ceste k udržateľnému systému dopravy v Európe.

SEI privítala úsilie EHK o implementáciu environmentálnych limitov do viedenského Dohovoru o cestnej premávke a do európskej dohody doplnujúcej tento dohovor.

SEI požiadala zainteresované orgány EHK, aby zabezpečili finalizáciu začlenenia environmentálnych limitov pred Regionálnou konferenciou EHK o doprave a životnom prostredí vo Viedni, v novembri 1997.

SEI podčiarkla, že je nevyhnutné začleniť najnovšie emisné limity pre výfukové plyny (NO_x, VOC, PM) a hluk pri všetkých druhoch cestných vozidiel (nákladných áut, autobusov a osobných automobilov) v čo najkratšom období.

SEI zdôraznila, že okrem technického riešenia špecifických emisií vozidiel je urýchlene potrebná i všeobecná stratégia pre udržateľný systém dopravy. Preto SEI požiadala Prípravný výbor EHK pre Regionálnu konferenciu OSN/EHK vo Viedni r. 1997, aby zabezpečil začlenenie princípov udržateľnosti vrátane uvedených opatrení Záverečnej deklarácie a Spoločného

akčného programu pre udržateľnú dopravu v Európe.

Pracovná skupina súhlasila, že princípy udržateľnosti by mali tvoriť spoločný rámec pre ďalší rozvoj dopravy v krajinách SEI, pričom by poskytovali dostatok priestoru pre špecifické riešenia podľa potrieb jednotlivých štátov. Odporúčalo sa, aby ako hlavné nástroje boli vypracované *Národné environmentálne plány a Strategické vyhodnotenia vplyvu životného prostredia*. Preto pracovná skupina navrhuje ďalšiu užšiu spoluprácu v doprave, hlavne vypracovanie:

- Deklarácie SEI o udržateľnej doprave v krajinách SEI,
- Akčného programu pre rozvoj environmentálne vyhovujúceho systému dopravy v SEI, najmä v oblasti logistiky verejnej dopravy a technológie vozového parku,
- Akčného programu pre pilotné projekty rozvoja udržateľnej dopravy (napr. energetická efektívnosť v prípade vozidiel, palív),
- environmentálne vhodných riešení spoločného problému tranzitu.

Pracovná skupina rozhodla, že by sa v práci malo priebežne pokračovať, preto navrhuje zriadiť stálu podskupinu pre dopravu a životné prostredie v rámci Environmentálnej pracovnej skupiny SEI a požiadala rakúsku vládu, aby zvolala stálu podskupinu Environmentálnej pracovnej skupiny SEI.

Delegácie sa zhodli na tom, že stretnutie bolo konštruktívne a plodné, poďakovali rakúskej vláde za pohostinnosť a na záver zasadnutia prijali návrh komuniké.

Poznámka: Komuniké neuvádzame v plnom znení. Pretože témou tohto článku je doprava, vybrali sme hlavne časti, venované oblasti životného prostredia a dopravy.

Redakcia

Výučba ekológie na VŠDS v Žiline

Vysoká škola dopravy a spojov v Žiline nemá špecializovanú katedru životného prostredia, ekológia a environmenalistika sa vyučujú na jednotlivých fakultách v predmetoch:

Stavebná fakulta

predmety: Urbanizmus a územné plánovanie, Urbanizmus a ekológia
zabezpečuje: katedra pozemného staviťstva a urbanizmu

predmety: Doprava a ekológia, Posudzovanie vplyvov stavieb na životné prostredie

zabezpečuje: katedra cestného staviťstva

Fakulta prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov

predmet: Ekologické aspekty dopravy
zabezpečuje: katedra koľajových vozidiel, motorov a zdvíhadiel

predmet: Ekológia v doprave

zabezpečuje: katedra spoločenských vied

Strojnícka fakulta

predmet: Ekológia a podnik Energetické využitie odpadov
zabezpečuje: katedra tepelných a hydraulických strojov

predmet: Hluk a vibrácie

Environment a doprava
zabezpečuje: katedra obnovy strojov a zariadení

predmet: Monitorovanie životného prostredia

zabezpečuje: katedra technickej fyziky

Elektrotechnická fakulta

predmet: Ochrana životného a pracovného prostredia

zabezpečuje: katedra telekomunikácií

Vojenská fakulta

predmety: Ekológia, Ekológia vo vojenskom cestnom staviteľstve

zabezpečuje: katedra vševojenských predmetov

Ústav súdneho inžinierstva

predmet: Železničné nehody a životné prostredie

zabezpečuje: katedra obnovy a zariadení

Daniela Ďurčanská